

teh 2 sol ni več, kakor trirazredna. Ima mnogo več truda, kakor, če bi podučeval na petrazrednici, toda nobene nagrade. Nadalje če se podučuje krščanski nauk v poldnevni dvorazrednici ali trirazrednici, mora kateket po 8, oziroma po 10 ur na teden podučevati zopet brez odškodnine. Na nekaterih šolah so vpeljane vsporazrednice, to je prvi, drugi ali tretji razred je razdeljen v dva oddelka. Tudi tam se trud kateketu pomnoži; toda odškodnine ne dobi nikake.

Da se vse te neprilike poravnajo, je predlagal poslanec J. Žičkar dne 29. oktobra v državnem zboru z 17 drugimi državnimi poslanci načrt postave, vsled katerega se ima spremeniti § 3. zgoraj navedene postave ter se glasiti takole: »Veroznanskim učiteljem se ima za podučevanje v veronauku na ljudskih ali meščanskih šolah, kjer podučujejo po več, kakor po 6 ur na teden, podeliti nagrada, ali se pa naj v ta namen nastavijo posebni veroznanski učitelji«. Ob enem se pozivlje vlada, da potrebno ukrene, da, kedar se sprejme ta državni zakon, bodo tudi deželni zbori spremenili deželne postave v tem smislu.

Veliko sicer gg. kateketi s tem ne bodo pridobili; pa nekoliko se bo vsaj popravila krivica, katera se zdaj mnogoterim godi. Toda primerno bi bilo, da se gg. kateketi sami obrnejo s prošnjami na državni zbor, v katerih opišejo svoj položaj. Te prošnje bo imenovani državni poslanec radovoljno predložil državnemu zboru ter se svoječasno mogel tudi na nje opirati.

Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse.

(Dalje.)

Pogovorili smo doslej take naprave, urade in podjetja, ki so bolj ali manj zavisna od vlade. Preden pa svojo pozornost obrnemo na druge germanizajoče činitelje, ne moremo si odreči, da izpregovorimo par besed o uradih župnijskih. Ako bi tem prizanesli, očitati bi si morali, da narodne dolžnosti nismo storili. V Slovenceh ve vsak izobraženec, da se imamo v prvi vrsti zahvaliti novemu duhovništvu, da se narodno nismo poginili; denar, čas, zdravje, glavo in srce, skratka vse je žrtvovalo in še žrtvuje za blaginjo našega ubogega naroda. Ali gotovo bi možje zlatih src in jeklene volje ne bili tako čudovito vztrajni brez medsebojne vzpodbude; in prav v tem smislu naj bodo naše besede govorjene, pa tudi sprejete. Gg. župniki smejo uradovati slovenski ali nemški; to jim je od visokega knezoškofijstva pripušeno na lastno voljo. Prosti so torej v tem oziru in sicer popolnoma prosti, ker jim niti c. kr. okrajno glavarstvo, niti sodišče itd. sploh niti živa sovražna duša ne more nič. Ali pogledimo, v kolikih župnijskih uradih se uraduje slovenski? Gospodje, ki uradujejo deloma slovenski, deloma nemški in sicer v stvarih, ki bi se mogle vse opraviti slovenski, so bele vrane; popolnoma slovenski uraduje, kolikor je nam znano, le jeden gospod, velika večina torej pa še vedno nemški. Ker smo prepričani, da je to opuščanje narodne dolžnosti le slaba navada, in ker mislimo, da ta navada ni železna srajca, prosimo, da jo dotični gg. župniki takoj opusté. V preteklih dobah bi to, kar grajamo, ne bilo tolikega pomena; ali v sedanjí dobi, to je v dobi narodnih bojov, vzlasti pa ta hip, ko se nam Slovencem odločuje življenje ali smrt, in ko naši sovragi od vseh strani prinašajo orožja, da nas ugonobijo, ni vse jedno, kako se v župniščih uraduje. Če se pri nas Slovencih, ki nas je primeroma malo, ne bode takoj storilo vse, kar je mogoče, da se umirajočemu narodu našemu kri zopet ogreje ter življenje zagotovi, bode prepozno. Zmaj že odpira žrelo, da bi pogoltnil mrtvo telo naroda slo-

venskega. Ne pretiravamo. Z dokazi za to trditev začinjamo pogovarjati drugo vrsto onih činiteljev, ki nam jemljejo narodnost.

Naš obstanek je v tesni zvezi z obstankom Avstrije, ker je sovražnik isti, namreč Nemeč ali Prus, kakor ga tudi imenujemo. Že leta 1851. je Mazzini, vodja framašonskega, t. j. tistega po vsem svetu razširjenega tajnega društva, ki je osnovano v namen, da krščansko vero uniči in vladarske prestole podere, izrekel: »Naše društvo ima med drugim odslej pred vsem delati na to, da se Avstrija razruši; to se pa bo doseglo najlaglje, ako se avstrijski narodi drug na drugega ščujejo ter spravijo med seboj v sovraštvo na smrt«. Deset let pozneje je postal Bismark, katerega je bila Mazzinijeva misel unela, pruski minister ter prevzel sam oziroma dal Nemčiji nalogo, da izvrši, kar so framašoni začeli. Čisto odkritosrčno je tedanjemu avstrijskemu poslancu v Berlinu rekel, da bi bilo najbolje, ko bi se cesarstvo preselilo v Budapešto, a prvenstvo na Nemškem prepuščilo pruskemu kralju. (Glej »Občna zgodovina za slovensko ljudstvo«. Spisal Josip Staré. Izdala družba sv. Mohorja, V. zvezek, stran 465.) Z drugimi besedami se to pravi: Prusija hoče imeti Česko, Moravsko, Šlesko, Spodnje in Zgornje Avstrijsko, Solnograško, Tirolsko, Štajarsko, Koroško, Kranjsko, Goriško in Gradiščansko, Istro in Trst. Za Galicijo in Bukovino ji radi mej ni. In zares, od leta 1861. dela Nemčija tajno in javno, toda neutrudno, z vso silo in z vsemi mogočimi sredstvi na to, da svoj cilj doseže. Doma dá že otroke v ljudskih šolah ogrevati za ta namen, z nami pa je sklenila zvezo, češ, da jo varujemo vojske sovražnikom, ki bi jo utegnili oslabiti, in da ima upliv na našo notranjo politiko. In v istini nas tira v vedno huje stroške za vojaštvo, da bi se denarno uničili, ščuje narod na narod, širi med nami pruski duh itd., skratka nalogo svojo rešuje, kakor vsak vidi, izvrstno. Zadnji čas postajajo Nemci že skrajno nestrpni, misleč, da se na usodno uro ne sme dalje čakati ter da jim sad ima v zijajoče žrelo pasti vsak hip. To kaže najbolje zverinje besnenje v našem državnem zboru, kjer je dne 26. oktobra meseca zloglasni poslanec Wolf doslovno rekel: »Mislimo si — in to bi okvirja, osnove današnje Avstrije ne izpremenilo — da bi nje razmerje do Nemčije moglo postati tako tesno, kakoršno je med zveznimi državami Nemčije in vso Nemčijo. Lahko si nam je misliti, da cislitavanja (to so poprej imenovane avstrijske kronovine z Galicijo in Bukovino vred) stopi k Nemčiji v isto razmerje, v kakoršnem je Sasko, Bavarsko in Badensko.« To pa kaže tudi nebroj knjižic, razpravljajočih to misel in ogrevajočih za njo, ki zadnji čas preplavlja naše dežele. Pred nami leže knjižice s sledečimi naslovi: »O du mein Oesterreich!«, »Die vier letzten Dinge Oesterreichs«, »Halt! Wer da?«, »Volkskatechismus für den Allgemeinen Deutschen Schulverein«, »Wehrordnung für die Reichsdeutschen in den Ostmarken«, »Sind die Reichsdeutschen berechtigt und verpflichtet, das auswärtige Deutschtum zu schützen?«, »Die Kämpfe der Deutschen in Oesterreich um ihre nationale Existenz«, »Deutsche Vermächtnisse und deutsche Versäumnisse«, »Deutschnationale Bergpredigten«, »Sturmögel«, »Unter alld deutschem Banner«, »Vergessene deutsche Brüder«. Nočemo dalje tratiti dragega nam prostora, ali imenik knjižic, ki so prišle v roke le nam, se dolgo ni pri kraju. Koliko jih sploh je, Bog ve. Vse pa so pisane s tako surovostjo, da se v našem jeziku hvala Bogu povedati ne da, kakor tudi sedanjí nemški surovosti sploh danes na vsem svetu ni najti para.